

Samenvattende financiële consequenties Meicirculaire (2022-024373)

	(bedragen x 1.000)				
Verschil totale Algemene Uitkering	2022	2023	2024	2025	2026
Decembercirculaire 2021	76.161	70.829	70.946	71.894	73.004
Meicirculaire 2022	79.433	81.290	80.377	82.070	76.336
Verschil	3.272	10.462	9.431	10.175	3.332
Budgettair effect	2022	2023	2024	2025	2026
Verschil met decembercirculaire 2021	3.272	10.462	9.431	10.175	3.332
AF: reservering taakmutaties	-1.540	-61	-61	-61	-61
BIJ: aframing vanwege uitnames	0	0	0	150	150
AF: reservering onderuitputting Rijk	0	-823	-1.334	-1.681	0
AF: al verwerkt in PB2022 (jeugdzorg)	0	-2.945	0	0	0
AF: al verwerkt in PB2022 (herverdeeleffect)	0	711	1.422	2.133	2.133
AF: al verwerkt in KN2023 (maartbrief)	0	-2.937	-4.733	-5.511	-1.896
Budgettair verschil 2021-2025	1.732	4.407	4.725	5.205	3.658

De meicirculaire 2022 leidt in de jaren 2023 t/m 2025 tot een positief verschil van ca. € 10 miljoen met de decembercirculaire 2021. In de jaren 2022 en 2026 is sprake van verschillen van ruim € 3 miljoen. De effecten op het beschikbare budget zijn beperkter. We hebben middelen gereserveerd voor nieuwe taken. Daarnaast hebben we in de Programmabegroting 2022 en Kadernota 2023 (op basis van informatie uit de Maartbrief 2022) al rekening gehouden met een aantal effecten. De belangrijkste (en grootste) financiële mutaties van de meicirculaire 2022 worden in deze bijlage nader toegelicht.

Toelichting belangrijkste financiële mutaties meicirculaire

Ontwikkeling accres

Verreweg het grootste deel van het (budgettaire) voordeel komt door de ontwikkeling van het accres. Via de normeringsystematiek 'samen trap op en samen de trap af' wordt de Algemene Uitkering (AU) van het gemeentefonds geïndexeerd, ook wel het accres genoemd.

Voor alle jaren vanaf 2022, met uitzondering van 2026, is sprake van een opwaartse bijstelling van het accres. In de jaren 2022 tot en met 2025 zijn de hogere accessen het gevolg van extra rijksuitgaven voor met name defensie, opvang vluchtelingen, koppeling AOW aan het minimumloon en hogere loon- en prijsontwikkeling.

Voor Overbetuwe leidt de verhoging van de accessen tot een voordeel van ruim € 2 miljoen in 2022. In de periode 2023-2025 is sprake van voordelen die oplopen van ca. € 5,5 miljoen in 2023 tot olopend ruim € 8 miljoen in 2025.

In 2026 is sprake van een forse uitname die verder niet door het Ministerie in de circulaire is toegelicht, maar dit wordt gecompenseerd door de plus in de periode 2022-2025. Het voordeel in 2026 komt uit op circa € 3 miljoen.

Opschalingskorting¹

In de meicirculaire 2022 is opgenomen dat de geplande stijging van de opschalingskorting incidenteel is geschrapt voor de duur van de kabinetsperiode. Dit betekent dat de korting in de betreffende jaren (€ 400 miljoen voor 2023; € 135 miljoen voor 2024 (cumulatief € 535 miljoen) en € 140 miljoen voor 2025 (cumulatief € 675 miljoen)) wordt gecorrigeerd. Voor

¹ Nederlandse gemeenten zouden volgens de regering tot grotere eenheden van meer dan 100.000 inwoners moeten fuseren (opschalen). Er kan dan efficiënter worden gewerkt waardoor er minder geld uit het Gemeentefonds aan de gemeenten hoeft te worden betaald (opschalingskorting).

Overbetuwe leidt dit tot de volgende voordelen:

- jaarschijf 2023 € 0,9 miljoen
- jaarschijf 2024 € 1,2 miljoen
- jaarschijf 2025 € 1,4 miljoen

Eerder was overigens al de oploop van de opschalingskorting bevroren voor de jaren 2020 tot en met 2022. De korting van € 975 miljoen in 2026 houdt het Rijk tot op heden nog wel in stand. Dit is in de begroting 2022 en Kadernota 2023 verwerkt en heeft geen budgettair effect meer.

Nominale ontwikkeling

In onze begroting ramen we sinds begrotingsjaar 2021 tegen constante prijzen. In de meicirculaire 2022 wordt het uitkeringsjaar 2023 uitgedrukt in lopende prijzen. In het uitkeringsjaar in de decembercirculaire 2021 was dit nog in constante prijzen. Dit wordt het verspringen van het basisjaar genoemd en dit heeft een structureel positief effect op de Algemene Uitkering van ca. € 1,2 miljoen. Hiermee kan de loon- en prijsmutatie 2023 die wij in de Kadernota 2023 hebben opgenomen, gedeeltelijk worden gedekt.

Herverdeling gemeentefonds

De meicirculaire 2022 bevat informatie over de invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 1 januari 2023. Overbetuwe behoort tot de groep van gemeenten met een groot nadelig effect van de herverdeling. Het maximale effect in 2025 bedraagt hierdoor € 37,50 per inwoner. De herverdeling voor Overbetuwe betekent een nadeel van € 1,8 miljoen vanaf 2025 (zie onderstaande tabel). Omdat hiermee al grotendeels rekening is gehouden in de Kadernota 2023 heeft dit nu nagenoeg geen budgettair effect meer.

Herverdeeleffect	2023	2024	2025	2026
Begroting 2022: nadeel per inwoner	-15,00	-30,00	-45,00	-45,00
Kadernota 2023: nadeel per inwoner	-7,50	-22,50	-37,50	-37,50
Meicirculaire 2022: nadeel per inwoner	-7,50	-22,50	-37,50	-37,50
Verschil t.o.v. Kadernota 2023	0,00	0,00	0,00	0,00
Kadernota 2023: verwacht nadeel	-356.000	-1.067.000	-1.778.000	-1.778.000
Meicirculaire 2022: werkelijk nadeel	-362.000	-1.085.000	-1.808.000	-1.808.000
Verschil t.o.v. Kadernota 2023	-6.000	-18.000	-30.000	-30.000

Compensatie 2023 tekorten Jeugdzorg

De omvangrijkste taakmutatie² in de meicirculaire 2022 is de definitieve verdeling van € 1,445 miljard voor het jaar 2023 ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Voor Overbetuwe gaat het om een bedrag van € 2,973 miljoen. Dit leidt maar tot een zeer beperkt budgettair voordeel omdat in de begroting 2022 en Kadernota 2023 al een stelpost was opgenomen van € 2,945 miljoen.

Voor de jaren 2023 tot en met 2026 hebben het Rijk, de VNG en het Interprovinciaal Overleg (IPO) eerder afgesproken dat de gemeenten een stelpost mogen opnemen in de begroting van nog te ontvangen middelen. De netto-reeks van de Arbitragecommissie vormde daarvoor het uitgangspunt. Vanuit behoedzaamheid geldt hiervoor een maximum van 75% omdat de resultaten uit de Hervormingsagenda kunnen leiden tot een lagere netto-reeks. Door PAUW (onze adviseur voor de Algemene Uitkering) is de vraag gesteld of gemeenten voor de jaren 2024 en volgende nog steeds met een maximum van 75% moeten rekenen. Hier is tot nu toe nog geen duidelijkheid over gekomen.

² Via het gemeentefonds krijgen gemeenten middelen toebedeeld om hun taken naar behoren uit te voeren. In het geval dat gemeenten er nieuwe taken vanuit het Rijk verkrijgen (een taakmutatie) worden daarvoor (extra / aanvullende) financiële middelen aan het Gemeentefonds toegevoegd.

Overige taakmutaties en mutaties op decentralisatie uitkeringen (DU)

Naast de hierboven vermelde taakmutatie inzake de jeugdzorg bevat de circulaire nog 13 andere taakmutaties en zijn er nog wat mutaties op decentralisatie uitkeringen. De belangrijkste staan hieronder opgesomd. Deze bedragen reserveren we voor het betreffende doel en hebben daarom geen invloed op het begrotingssaldo.

# Energietoeslag (€ 800 per huishouden)	€ 1.097.000 eenmalig in 2022
# Uitvoeringskosten klimaatakkoord	€ 314.000 eenmalig in 2022
# Suppletie-uitkeringen bommenregeling	€ 72.000 eenmalig in 2022
# Inburgering / lening inburgeringsplicht	€ 20.000 eenmalig in 2022
# Extra capaciteit Boa's	€ 37.000 jaarlijks vanaf 2022
# Versterking dienstverlening gemeenten	€ 13.000 jaarlijks vanaf 2023
# Inburgering: leerbaarheidstoets	€ 11.000 jaarlijks vanaf 2023

Eigen Bijdrage Wet Maatschappelijke Opvang (Wmo) (uitname)

In het Coalitieakkoord is opgenomen dat dit kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp in de Wmo. De komende periode wordt deze maatregel met cliënten, gemeenten en het Centraal Administratie Kantoor (CAK) uitgewerkt. De maatregel vraagt een wetswijziging en vergt een aanzienlijke implementatietijd waardoor de beoogde datum van inwerkingtreding op 1 januari 2025 is gesteld.

De aanpassing dient vanaf 2025 te leiden tot een taakstellende besparing van € 95 miljoen. De Algemene Uitkering wordt vanaf 2025 met dit bedrag verlaagd. Voor Overbetuwe betekent dit een uitname van € 150.000 die wordt verwerkt op de begrotingspost "eigen bijdrage Wmo". Hiermee is dus geen sprake van een budgettair effect.

Hoogte vergoeding opvang ontheemden Oekraïne nog onbekend

De gemeenten en veiligheidsregio's werken aan het realiseren van opvangplekken. Om gemeenten duidelijkheid te geven over wat zij ontheemden kunnen bieden en welke kosten vergoed worden door het Rijk, is een regeling voor een specifieke uitkering op basis van normbedragen opgesteld. In het kader van de opvang ontheemden Oekraïne zijn de gemeenten ook verantwoordelijk voor:

Het realiseren van voldoende en adequate onderwijshuisvesting. Vergoeding vindt plaats via een specifieke uitkering, waarbij de gemeenten achteraf gecompenseerd worden voor gerealiseerde kosten.

Het inrichten van leerlingenvervoer. Vergoeding vindt plaats via een eenmalige decentralisatie uitkering voor de periode maart - juli 2022.

De zorg en ondersteuning vanuit de Wmo en de Jeugdwet, en de uitvoering van het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg, het Rijksvaccinatieprogramma en het prenataal huisbezoek uit de Wet publieke gezondheid. Het kabinet heeft op 25 mei 2022 besloten om gemeenten te compenseren voor de extra kosten in het jaar 2022 die zij voor deze taken maken. De compensatie wordt vastgesteld op basis van (een raming) van daadwerkelijke aantallen opgevangen Oekraïense ontheemden. In de decembercirculaire 2022 zal de compensatie worden verwerkt. De komende periode wordt de compensatie en verdeling, in overleg tussen het Rijk en VNG, nader uitgewerkt.